

**Midtvejsevaluering af projekt Det gode match,
Videnscenter for Anbragte Børn og Unge, Københavns
Kommune**

Efterår 2016

CUBION A/S
Aarhus
København

Administration:
Storegade 12, 1 th.,
8850 Bjerringbro

T +45 8618 1320
F +45 8613 1070
www.cubion.dk
cubion@cubion.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
1.	Evalueringsaktiviteter	4
2.	De foreløbige registreringsskemaer	5
3.	Foreløbige erfaringer fra afprøvenheder	5
4.	Foreløbig opsamling fra kontrolenheder	13
5.	Interview med styregruppen	16
6.	Foreløbige konklusioner og opmærksomhedspunkter	18

1. Indledning

Cubion A/S er i gang med at gennemføre en lærende evaluering af projekt *Det gode match*, for Videnscenter for Anbragte Børn og Unge. Evalueringen blev igangsat i efteråret 2015 og afsluttes i efteråret 2017.

Evalueringen er blevet tilrettelagt så den får udsigelseskraft om indsatsens resultater og tværgående centrale læringspunkter. Evalueringen vil dermed bidrage med brugbar viden for såvel Københavns Kommune, kommunerne i følgegruppen og landets øvrige kommuner. Kernen i opgaven er at evaluere projektet med særligt fokus på at tilvejebringe løbende læring undervejs i projektet. Derfor er Cubion i tæt dialog med projektleder Signe Bressendorff fra Videnscenter for Anbragte Børn og Unge.

1.1 Cubions tilgang til opgaven

CUBION har mange års dokumenteret erfaring med at gennemføre udviklende evalueringer, der kombinerer kvantitative og kvalitative metoder. Evalueringsteamet har særdeles omfattende evalueringserfaringer og har gennemført en lang række evalueringer indenfor socialområdet.

I Cubion har vi over en årrække udviklet vores egen model for den "lærende evaluering", som sikrer størst mulig effekt af evalueringsarbejdet. Evaluering som en lærende proces betyder, at evalueringen skal have umiddelbar værdi for alle interessenter. At alle parter skal føle sig involverede, informerede og føle ejerskab for evalueringsprocessen. Evalueringstilgangen og -designet vil således sikre løbende læring og feedback til projektleder og styregruppe, arbejdsgruppe og følgegruppe, herunder forslag til tilpasning af indsatsen samt løbende anbefalinger til *best practise* og *next practise*.

Den lærende evaluering inddrager målgrupperne for evalueringen fra start. Gennem deltagelse i udvikling af en forandringsteori for projektet, udvikles også evalueringskriterier for projektet ligesom målgrupperne opfordres til løbende at bidrage med konstruktiv udvikling og feedback i forhold til evalueringen. Ved at inddrage de lokale aktører aktivt i evalueringen, skaber vi ejerskab til både målsætninger og resultater for indsatserne. Ejerskabet til evalueringens resultater er nøglen til at skabe egentlige og vedvarende forandringer og forbedringer i forhold til de opstillede målsætninger og opnåede erfaringer.

1. Evalueringsaktiviteter

Cubion har pt gennemført følgende aktiviteter:

- Afholdt opstartsworkshop. Formålet med workshoppen var at udarbejde en forandringsteori og skabe overblik over indsatsen og sammen med relevante aktører udvikle indikatorer og tegn på projektets mål og delmål. Forandringsteorien har efterfølgende dannet grundlag for det videre evalueringsarbejde. Til workshoppen deltog ledere og sagsbehandlere fra afprøveenheder, leder og familieplejekonsulenter fra Center for Familiepleje, styregruppemedlemmer og projektleder.
- Udviklet registreringsskemaer til hhv. de to afprøveenheder, familieplejekonsulenter tilknyttet afprøveenhederne, de fire kontrolenheder og familieplejekonsulenter tilknyttet kontrolenhederne. Formålet med registreringsskemaerne er at sikre relevant viden om konkrete aktiviteter i forhold til matchning og involvering af forældre og børn, om ressourcetræk, om samarbejdet mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent mm.
- Deltaget i møder med afprøveenheder, kontrolenheder og familieplejekonsulenter med henblik på at udvikle og implementere registreringsskemaerne
- Gennemført fokusgruppeinterview med:
 - Sagsbehandlere og tovholder på hvert af de to afprøveenheder
 - Familieplejekonsulenter tilknyttet afprøveenhederne
 - Sagsbehandlere fra kontrolenheder
 - Familieplejekonsulenter tilknyttet kontrolenheder
 - Styregruppen
- Telefoninterview med lederen af den ene afprøveenhed som ikke havde mulighed for at deltage i fokusgruppeinterviewet med styregruppen, hvor han indgår).

2. De foreløbige registreringskemaer

Cubion har pr. ultimo august i alt modtaget foreløbige registreringskemaer på 11 sager fra afprøveenhederne (herunder fra sagsbehandlere og familieplejekonsulenter). Der er 5 sager fra Valby/Vesterbro/Kongens Enghave og 6 sager fra Amager. Hertil kommer 6 sager, der imidlertid af forskellige årsager er trukket tilbage og derfor ikke indgår i evalueringen.

Vi har desuden modtaget registreringskemaer på 5 sager fra kontrolenhederne – 3 fra Brønshøj/Husum/Vanløse og 2 fra Bispebjerg. Der er således pt ingen sager fra Nørrebro og Østerbro.

Ud af de 11 afprøvesager er 7 af dem registreret som tvangssager. De sidste 4 sager har Cubion kun modtaget registreringskemaer fra familieplejekonsulenterne og heraf fremgår det ikke, hvorvidt der er afgivet samtykke eller ej. Disse oplysninger fremgår kun af sagsbehandlernes registreringskemaer (som endnu ikke er modtaget).

4 ud af 5 kontrolsager er også tvangssager, mens der er afgivet samtykke i en 1 sag.

Af de foreløbige registreringskemaer fremgår det tydeligt, at der er stor forskel på hvor langt sagerne er og hvor grundig registreringen er. Cubion har under interviewene med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter drøftet registreringerne og opfordret til øget detaljeringsniveau fremadrettet.

Registreringskemaerne har i forbindelse med midtvejsevalueringen dannet udgangspunkt for udarbejdelsen af interviewguides til fokusgruppeinterviews, hvor der er spurgt nærmere ind til registreringen af metodeanvendelsen i sagernes forskellige faser.

3. Foreløbige erfaringer fra afprøveenheder

Der er blevet gennemført 3 fokusgruppeinterview med 6 sagsbehandlere, hvorunder de to har en tovholder funktion i projektet fra hhv. Amager og Valby/Vesterbro/Kongens Enghave og 6 familieplejekonsulenter tilknyttet sager fra afprøveenhederne. Alle interview blev gennemført i september 2016.

3.1 Projektets relevans

De interviewede sagsbehandlere og familieplejekonsulenter giver alle udtryk for, at det er et rigtig godt og meget relevant projekt. De fremhæver særligt at den større involvering af både børn/unge og forældre giver flere nuancer i sagen og at der er kommet en øget bevidsthed om vigtigheden af matchningen og en anden grundighed i sagerne.

Alle involverede oplever således, at der klart er en ændret praksis forbundet med sagerne i projektet – særligt når tiden tillader det. I den forbindelse giver flere af familieplejekonsulenterne udtryk for, at de nogle gange oplever et tidspres forbundet med matchning, fx i de sager som sagsbehandlerne kalder "prioriteringssager".

3.2 Hvad er den største forskel i forhold til tidligere praksis?

Der peges fra både sagsbehandlere, familieplejekonsulenter og ledere samstemmende på, at den største forskel består i det øgede samarbejde mellem sagsbehandlere og familieplejekonsulenterne. Flere sagsbehandlere og familieplejekonsulenter fortæller i den forbindelse, at de i højere grad oplever, at de nu arbejder med fælles mål og "vi -sager". De forklarer, at der tidligere var en tendens til, at de "gravede grøfter", hvor sagsbehandlerne havde tendens til at tage for meget parti for forældrene og familieplejekonsulenterne havde tendens til at tage for meget parti for plejefamilierne. Gennem det tætte samspil har de opnået et større indblik i hinandens faglighed, perspektiver og vilkår og derigennem en større åbenhed i forhold til hinandens faglige udgangspunkter.

I den forbindelse siger en af familieplejekonsulenterne om møderne med sagsbehandlerne:

"Der sker også noget, når man mødes face to face og har tid til at snakke om sagerne. Det gør noget helt andet, og nuancerne kommer frem. Det gør de ikke på mail".

Opstartsmøder

Opstartsmøderne fremhæves i den sammenhæng som værdifulde.

På opstartsmøderne deltager sagsbehandler, familieplejekonsulent, projektleder og efter behov familiebehandlere. På mødet præsenteres sagen og de får lejlighed til at drøfte hvilke metoder der vil være hensigtsmæssige at bruge i forhold til børn og forældre. Opstartsmødet skaber på den måde et fælles afsæt og giver, ifølge en af familieplejekonsulenterne, en fælles bevidsthed om vigtigheden af at inddrage og informere hinanden løbende om sagens fremdrift.

Familieplejekonsulenterne mødes med de unge og forældrene

Et andet element, der fremhæves som særligt vigtigt, er den øgede involvering af både børn og forældre. I den forbindelse fremhæves særligt det forhold, at familieplejekonsulenterne møder både børn/unge og forældre. Det gør, ifølge både sagsbehandlere og familieplejekonsulenter, en væsentlig forskel. En af familieplejekonsulenterne siger eksempelvis: *"Det er meget givende, for ét er at læse på papirerne om den unge og den*

unges behov, men når vi sidder i dialog med dem, os der er erfarne med at arbejde med plejefamilier, så kan vi nogen gange være med til at korrigere det billede, der kan være af plejefamilier. Det synes jeg giver noget rigtig godt". Det skaber også et bedre grundlag for at lede efter en plejefamilie: "Når jeg har mødt den unge kan jeg bedre mærke, om det her rent faktisk kan blive et godt match".

Flere fremhæver også, at det giver god mening, at alle parter, så vidt muligt, samles til det første opfølgingsmøde. En af sagsbehandlere vurderer, at det kan medvirke til at dæmpe potentielle konflikter, fordi forældrene kan få direkte svar på deres spørgsmål fra familieplejekonsulenten. Andre påpeger, at det giver god mening for forældrene, at de har mødt familieplejekonsulenten, som har kontakten og tilsynet med plejeforældrene. På den måde kommer der et ansigt på, og det bliver samtidigt mere synligt, at der også løbende er fokus på plejefamilien.

3.3 De enkelte metoder

I dette afsnit gennemgås sagsbehandlernes og familieplejekonsulenternes erfaringer og kommentarer til brugen af de forskellige metoder.

Det understreges generelt, at tvangssager kan være en barriere for anvendelsen af metoderne. Både børn/unge og forældre inviteres til at deltage i de forskellige aktiviteter og møder, men i flere sager ønsker børnene/de unge eller forældrene ikke at deltage.

Møde andre anbragte børn/unge

Af de foreløbige registreringsskemaer fremgår det, at kun enkelte unge har eller er blevet tilbudt at møde andre anbragte unge (fx i de fire Årstider).

Det skyldes ifølge sagsbehandlere og familieplejekonsulenter, at det kan være praktisk svært at finde anbragte unge, der vil stille op til det. De mener, at ideen er rigtig god, men påpeger, at det kan være svært at få praktikken til at gå op. Familieplejekonsulenterne foreslår konkret, at der udarbejdes en liste over mulige børn/unge, som kan fungere som rollemodeller og som de kan trække på. De understreger, at det også kan være rigtig givende for rollemodellerne at få det ansvar og kunne hjælpe andre børn/unge, der skal anbringes.

Involvering af barnet/den unge

Sagsbehandlere giver alle udtryk for, at de generelt har fokus på at involvere barnet/den unge i sagerne. De påpeger at det nye primært består i, at familieplejekonsulenterne også møder barnet/den unge. Det er imidlertid ikke lykkes i alle sager, da nogle unge ikke er mødt op til møderne og i enkelte sager har familiebehandleren vurderet, at barnet/den unge var for skrøbelig til at deltage i mødet.

Flere af sagsbehandlere påpeger også, at graden af involvering afhænger af den enkelte konkrete sag. Nogle af børnene/de unge er så sårbare eller i klemme, at det kan være en belastning for dem, at skulle involveres. I forbindelse med familieplejeanbringelser af børn, der kommer fra

behandlingsinstitutioner, bliver det foreslået, at man i højere grad kan involvere medarbejdere fra behandlingsinstitutionerne istedet for børnene (hvis de er for sårbare).

Visuelle redskaber

Kun i enkelte sager har sagsbehandlere og familieplejekonsulenter anvendt visuelle redskaber som eksempelvis de tre huse og Signs of safety. Redskaberne bruges typisk i forhold til børn, der har svært ved at udtrykke sig eller ikke har et stort begrebsapparat. Det betyder, at det ikke er relevant i alle sager. Der gives dog samstemmende udtryk for, at metoderne er gode i nogle sager.

Pjecen "Når man bor i en anden familie"

Kun i enkelte sager er det registreret, at pjecen "Når man bor i en anden familie" er udleveret. Det skyldes ifølge sagsbehandlerne, at pjecen er målrettet unge og derfor ikke fungerer i forhold til børn. De efterspørger i den forbindelse en pjece målrettet små børn fra 0-6 år, en pjece målrettet skolebørn fra 6-12 år og en pjece målrettet de unge.

I den forbindelse efterspørges også en lignende pjece målrettet forældrene – igen aldersopdelt så der udarbejdes en udgave målrettet forældre til små børn, en målrettet forældre til skolebørn og en målrettet forældre til unge. Pjecen skal informere om alle de gængse problematikker forbundet med en anbringelse, fx viden om hvad forældrene har indflydelse på (fx skolevalg, deltagelse i aktiviteter på skolen, valg af frisure, tilladelse til mobiltelefoner mm.), viden om hvad det vil sige at have forældremyndigheden, når ens barn er anbragt mm. Folderen skal desuden indeholde en forklaring af et typisk sagsforløb - hvem indgår i sagen, hvem har hvilke roller, hvem kan de spørge om hvad?

De fremhæver, at en sådan folder også vil være meget nyttig i tvangssager, hvor forældrene måske ikke ønsker at deltage i forventningsafstemningssamtaler.

Feedback spørgsmål

Stort set alle de interviewede sagsbehandlere og familieplejekonsulenter anvender en form for feedback-spørgsmål som afslutning på møder. De fortæller eksempelvis, at de normalt slutter et møde med at opsummere, hvad de har talt om og spørge deltagerne, om de har mere de ønsker at tale om, eller om de har været omkring det, de skulle på mødet.

Mange har imidlertid ikke registreret det i registreringskemaerne, fordi de anvender en egen version af spørgsmålene. Alle blev i forbindelse med interviewene bedt om at registrere dette fremover – og også med tilbagevirkende kraft.

Afklaring af forældrenes ønsker

Både sagsbehandlere og familieplejekonsulenter tillægger forældreinddragelsen stor værdi. En sagsbehandler siger eksempelvis: *"jo mere forældrene føler sig inddraget og har indflydelse jo nemmere bliver det for dem at bakke op om anbringelsen, fordi de føler, at det ikke er så*

krænkende for dem, hvis nogle af deres ønsker til anbringelsen bliver imødekommet". Dermed fremmes samarbejdsmulighederne og sagsbehandleren fastslår, at "det tætte samarbejde er alfa omega".

Både sagsbehandlere og familieplejekonsulenter giver også udtryk for, at de i højere grad end tidligere har fokus på at afklare de biologiske forældres ønsker til anbringelsen. De påpeger, at forventningsafstemningssamtalerne kan bruges til at aflive nogen af de urealistiske ønsker, der kan forekomme – og finde ud af, hvad der er helt grundlæggende vigtigt for forældrene.

Også i den forbindelse betones vigtigheden af familieplejekonsulenternes deltagelse i mødet. Det har en positiv betydning, at familieplejekonsulenten indtager en synlig rolle og at forældrene får lejlighed til at se, at der er et menneske bag. Desuden får de mulighed for at stille spørgsmål direkte til matchkonsulenten og få direkte svar på deres spørgsmål.

Afklaring af forældrenes indflydelsesmulighed

Også i denne forbindelse efterspørges den omtalte folder til forældrene om hvad det vil sige, at få et barn anbragt.

Flere sagsbehandlere giver udtryk for, at mange af forældrene ikke kender deres rettigheder – og oplever, at forældrene typisk går i opposition, fordi de alligevel føler at deres rettigheder (som de faktisk ikke kender) bliver taget fra dem. Derfor er der et oplysningsbehov.

Familieplejekonsulenterne giver udtryk for, at der nogle gange er en tendens til berøringsangst, hvad angår italesættelsen af hvad forældrene hhv. kan og ikke kan få indflydelse på. De har en forventning om, at det er sagsbehandleren, der tager den snak med forældrene. De efterspørger, at sagsbehandlerne bliver mere tydelige omkring indflydelsesmulighederne (og begrænsningerne), og dette meget gerne til et møde, hvor de også er til stede, så de ved, hvad der er sagt til forældrene.

De udtrykker en bekymring for om sagsbehandlerne nogle gange kommer til at sende uklare signaler til forældrene om, hvad deres indflydelsesmuligheder er for at undgå eller udskyde potentielle konflikter. De forklarer, at sagsbehandlerne måske bevidst og rent taktisk navigerer uden om konfliktstof, når de lige er ved at etablere samarbejdet. De understreger dog samtidig vigtigheden af, at den rette information gives. Også i denne forbindelse nævnes en forældrefolder som en mulig – og mindre personlig – hjælp, der kan formidle fakta vedrørende forældrenes indflydelsesmuligheder.

De mener således, at der er behov for en større tydelighed omkring lovgivningen på området og påpeger, at en øget information måske kan medvirke til at forebygge potentielle konflikter. Det er afgørende, at forældrene ikke: *"tror noget halvt om halvt – og så bagefter finder ud af det ikke kan lade sig gøre"*. Så opstår fornemmelsen af pseudo inddragelse.

Forventningsafstemningssamtaler og løbende møder

Som tidligere beskrevet fremhæves særligt det øgede samarbejde mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent. Der afholdes i den forbindelse forventningsafstemningssamtaler og løbende møder- i sagerne, og disse møder tillægges stor værdi, fordi de giver anledning til fælles drøftelser med sagens parter.

Flere plejefamilier stilles i forslag

I en af sagerne er der ifølge registreringsskemaerne stillet 2 plejefamilier i forslag. Under interviewene viser det sig imidlertid, at det ikke helt forholder sig sådan. Sagen er nærmere den, at den ældste i et søskendepar først mødte en plejefamilie, men valgte dem fra, hvilket forvaltningen valgte at imødekomme. Resultatet er, at drengen har en oplevelse af, at han har valgt hans plejefamilie og det betyder, ifølge sagsbehandleren *"alt for ham"* og det har gjort en verden til forskel. Den første familie var ansat i 3 måneder for at holde på dem. Derefter tog det yderligere 8 måneder at finde den nuværende plejefamilie.

Sagen illustrerer klart betydningen af den unges følelse af medbestemmelse. Sagsbehandleren fortæller, at når hun spørger drengen om, hvordan det er at være i familien – så kigger han på hende og siger: *"Jeg har jo selv valgt dem"*.

Sagsbehandlerne – og også flere af familieplejekonsulenterne – giver også udtryk for, at det ville være godt i flere sager at kunne stille flere plejefamilier i forslag.

Sagsbehandlerne og særligt familieplejekonsulenterne understreger dog flere dilemmaer i den forbindelse.

Dels peger de på, at der mangler plejefamilier og at de ikke har et stort katalog tilgængeligt. I den forbindelse peges der på, at indsatsen med at finde flere plejefamilier med fordel kan intensiveres og nye rekrutteringskanaler kan afdækkes og tages i brug. Det bliver også påpeget, at de gode plejefamilier ikke vil stå standby i længere tid. Så kræver det, ifølge familieplejekonsulenter, at man ansætter dem fx i 3 måneder for at holde på dem.

Dels peger de også på et dilemma i forhold til søskendesager. Hvordan tilgodeser man begge søskende, hvis interesserne er modstridende?

Særligt i forhold til mindre børn er tidsfaktoren også afgørende – det kan tage lang tid at finde flere plejefamilier og for nogle børn kan ventetiden være for lang.

Endeligt peger familieplejekonsulenterne på en etisk problemstilling i forhold til plejefamilierne. De oplever, at det kan skabe usikkerhed for plejefamilierne, hvis der stilles flere familier i forslag og at det kan være svært at blive valgt fra. En af familieplejekonsulenterne forklarer, at tidligere har plejefamilierne godt vidst, at der måske var flere familier i spil, men de har ikke tidligere skulle møde barnet og forældrene, inden der var afklaring. Nu skal de gå et skridt videre og møde barnet og forældrene

og stille sig til rådighed på en anden måde og indstille sig som familie på muligheden.

Familieplejekonsulenterne giver således udtryk for en vis skepsis i forhold til metoden med at stille flere plejefamilier i forslag.

I den forbindelse blev det dog også påpeget, at det meget handler om, hvordan man kommunikerer til plejefamilierne. Det er vigtigt med klar kommunikation om, hvordan man i Københavns kommune arbejder med matchning og at tilgangen er til gavn for både barn/unge og plejefamilier. Sammenbrud i anbringelser er hårdt for både barnet/den unge og plejefamilien og derfor er det i alles interesse, at matchningen fungerer bedst muligt.

Hyppigere opfølgning

Det er kun enkelte af de igangværende afprøvesager, der er nået til opfølgingsfasen.

I de sager, der er længst, meldes der om en hyppigere opfølgning, hvilket ifølge både sagsbehandlere og familieplejekonsulenter har et positivt udbytte. Således fortæller de, at den tætte opfølgning bidrager til en bedre overgang til anbringelsen og at de gennem en tæt løbende dialog afklarer mange spørgsmål. I en af søskendesagerne fortæller familieplejekonsulenten, at de har holdt mange opfølgingsmøder, og at hun de første 3-4 måneder nærmest har været i daglig kontakt med plejefamilien. Plejefamilien har, ifølge familieplejekonsulenten, også sagt, at hvis ikke både sagsbehandler og familieplejekonsulenten havde ydet den støtte, så var sagen brudt sammen, fordi det er en meget svær sag.

Også børnene giver, ifølge familieplejekonsulenten, udtryk for, at de føler sig hørt. De har eksempelvis netop været involveret i udarbejdelsen af en samværsplan for deres sommerferie. Så familieplejekonsulenten vurderer, at børnene oplever, at de har indflydelse på eget liv, selvom de er anbragte og det er svært.

Metodeguiden

Der gives en samstemmende melding fra både sagsbehandlere og familieplejekonsulenter om, at metodeguiden fungerer godt.

Flere fortæller, at de fra start har læst metodekataloget, og at de nu har det i baghovedet. De bruger det til opslag efter behov. Kataloget beskrives som overskueligt og brugbart.

En af familieplejekonsulenterne påpeger, at projektlederen også er god til at gøre opmærksom på metodekataloget på opstartsmøderne og at det minder dem om at bruge det.

De giver alle udtryk for, at der er behov for at de kan have en individuel fleksibel tilgang, så de kan anvende de metoder der giver mening i forhold til de konkrete sager. En tilgang, som ifølge styregruppen, også er i fuld overensstemmelse med projektets oprindelige tanke.

Familieplejekonsulenterne oplever imidlertid, at der i nogen sager er så stort et tidspres, at det kan være svært at bruge alle de relevante metoder i forbindelse med matchningen. De oplever heller ikke altid, at sagsbehandlerne har en forståelse for, at det tager tid at finde den rigtige plejefamilie. En af familieplejekonsulenterne fortæller i den forbindelse, at der er opstået et nyt begreb; "prioriteringssager", som presser dem til at handle hurtigt og dermed udfordrer tankegangen i "det gode match".

3.4 Ressourceforbrug

Både sagsbehandlere og især familieplejekonsulenterne giver udtryk for, at den ændrede tilgang i sagerne er mere ressourcekrævende. Den tætte dialog, de ekstra møder, den hyppigere opfølgning og den løbende registrering kræver mere tid. Desuden kræver den mere grundige tilgang til matchningsprocessen også langt mere tid fra familieplejekonsulenternes side.

De giver dog alle udtryk for, at de tror den ekstra indsats kan betale sig på længere sigt. Involveringen og den tætte dialog kan medvirke til at forebygge konflikter, usikkerheder, klager og i væste fald sammenbrud. Konsekvenser som alle kræver mange ressourcer at håndtere. De oplever således, at det kan betale sig at forebygge.

Særligt familieplejekonsulenterne påpeger imidlertid vigtigheden af, at de får tildelt ekstra ressourcer til arbejdet. De vurderer ikke, at de ekstra tilførte midler – i form af en ekstra medarbejder – står mål med den reelle arbejdsindsats. Der gives under alle interview med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter udtryk for, en usikkerhed og uklarhed i forhold til de ekstra tilførte midler. Sagsbehandlerne og familieplejekonsulenterne efterspørger en større tydelighed og en øget gennemsigtighed i forhold til hvorledes de ekstra ressourcer anvendes.

3.5 Barrierer for øget inddragelse

Opsummerende peger sagsbehandlere og familieplejekonsulenter på følgende barrierer for inddragelse:

- At barnet/den unge/forældrene ikke ønsker at deltage i møder
- Sprogbarrierer
- Psykisk sygdom eller manglende samarbejdsevner hos forældrene
- Kulturforskelle, mistillid, manglende forståelse for systemet
- Jalousi og mistillid i forhold til plejefamilien. Der er, ifølge sagsbehandlere, en tendens til, at forældre i højere grad har en angst eller en modstand i forhold til anbringelse i plejefamilie end på institution. Angsten er rettet mod tanken om, at *"der kommer en ny far og mor"*.

3.6 Forbedringsforslag

Under interviewene har sagsbehandlere og familieplejekonsulenterne stillet følgende forbedringsforslag til projektet og det fremadrettede samarbejde:

- Det vil være godt med flere fælles kurser eller kompetenceudvikling for myndighedssagsbehandlere og familieplejekonsulenter. Eksempelvis om hvad den nyeste forskning på området siger. Derved vil de kunne få en fælles faglig opkvalificering og opnå et mere ensartet børnesyn. De oplever, at der stadig er myter som med fordel kan nedbrydes gennem fælles udvikling og øget dialog.
- En af de deltagende familieplejekonsulenter gør opmærksom på, at der også er brug for alene tid med plejefamilien i forhold til at kunne arbejde med deres udvikling. Den del er ikke indeholdt i metodeguiden, men behovet er der i praksis. Det vil være fint at få det element indeholdt i metodeguiden.
- Familieplejekonsulenterne påpeger, at der er behov for, at de involveres tidligere i processen. Ifølge metodeguiden skal sagsbehandler indkalde dem til formøde, når sagsbehandler vurderer, at der er grundlag for anbringelse og plejefamilie overvejes som mulighed. Familieplejekonsulenterne fortæller imidlertid, at det ikke sker systematisk. De har i flere sager en oplevelse af, at de kunne have bidraget til en tidlig afklaring i sager, der efter længere tid er endt i andre foranstaltninger. Det har betydet et unødigt ressourceforbrug på sagerne.
- Det vil være hensigtsmæssig med endnu mere fokus på udbredelse af viden om projektet i afprøveenhederne. Dels fordi elementer fra projektet med fordel kan anvendes i andre sager, og dels så nye sagsbehandlere, der får sager i projektet, kender til projektet og ikke skal starte forfra.

4. Foreløbig opsamling fra kontrolenheder

Der er blevet gennemført to fokusgruppeinterview med hhv. 3 sagsbehandlere fra en kontrolenhed og 3 familieplejekonsulenter tilknyttet kontrolsager. Begge interview blev gennemført september 2016. Under interviewene blev der kun spurgt ind til de første to faser af projektet, afgørelsen og matchning, da der er tale om forholdsvis nye anbringelsessager.

Overordnede betragtninger

Der er ikke sket væsentlige overordnede ændringer i sagsbehandling eller i familieplejekonsulenternes arbejdsmetoder i den periode, hvor de har fungeret som kontrolenhed. De fleste sager bliver behandlet i forhold til den samarbejdsaftale der er beskrevet. Der er sager der afviger, og hvor det bliver sagen der eksempelvis afgør, hvornår familieplejekonsulenten bliver inddraget i anbringelsessagen. Oftest bliver familieplejekonsulenten inddraget i matchningsprocessen, når der er truffet beslutning om anbringelse. Af og til er der dog kontakt inden, hvor der sker en drøftelse af de muligheder, der er for familiepleje i forhold til en konkret sag. Samarbejdet mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent beskrives overordnet som velfungerende i de kontrolsager, der er i projektet.

Fase 1: Afgørelsen

Det er primært sagsbehandlerne der er aktive i afgørelsesfasen, og derfor er det også kun deres tilrettelæggelse af arbejde omkring inddragelse af barn/ung og forældre og hvilke metoder der bringes i anvendelse, der til en vis grad kan sammenlignes med afprøvesager i 'Det gode match' i denne fase.

I de tre kontrolsager, der var repræsenteret i interviewet, var der variationer i forhold til inddragelsen af hhv. barn/ung og forældre.

I en af sagerne har sagsbehandleren eksempelvis inddraget både den unge og moren meget i hele processen omkring anbringelse i familiepleje. Der blev brugt tid på at både den unge og især moderen forligede sig med, at den unge skulle fra anbringelse på behandlingshjem til familiepleje. Gennem samtaler med den unge har sagsbehandler fået identificeret den unges ønsker til en plejefamilie og fået klarlagt, hvilke kriterier der skulle prioriteres højest i forhold til valg af plejefamilien. Der har også allerede i denne fase været et tæt samarbejde med familieplejekonsulenten, så der kunne arbejdes på at matche den unges ønsker med mulige plejefamilier.

I en anden sag blev forældrene inviteret til møder, men mødte ikke op. Den tredje sag er en meget atypisk sag, fordi forældrene er rejst fra landet. Derfor er der specielle omstændigheder i forhold til inddragelse af både barn og forældre. I den sag har sagsbehandler arbejdet med visualisering for at imødekomme sprogvanskeligheder i forhold til barnet.

I snakken om denne fase bliver det meget tydeligt, at graden af inddragelse er meget sagsspecifik og særligt afhænger af, hvorvidt der er tale om tvangssager eller anbringelser med samtykke. 2 af de ovennævnte sager er tvangssager, mens der er afgivet samtykke i 1 af sagerne.

Fase 2: Matchning

I denne fase er både sagsbehandler og familieplejekonsulent involveret i den enkelte sag. Igen viser der sig stor forskel på graden af inddragelse af både barn/ung og forældre. Der omtales i denne fase flere sager, da familieplejekonsulenterne også er tilknyttet sager fra Bispebjerg.

I de sager hvor barnet/den unge og forældrene er blevet involveret fra start fortsætter inddragelsen. Der fortælles også om et tæt samspil mellem sagsbehandlere og familieplejekonsulenter.

Til forskel fra afprøvesagerne møder familieplejekonsulenterne ikke barnet/den unge eller forældrene inden matchningsprocessen.

Familieplejekonsulenterne har yderligere kontrolsager. En af konsulenterne har både haft en kontrolsag og en afprøvesag. Det viser sig, at både barn og netværk i kontrolsagen er væsentlig involveret i processen i forhold til anbringelsen og i matchningen af familie, mens dette ikke er tilfældet i afprøvesagen. I afprøvesagen er familien ikke mødt op til de møder, de er blevet indkaldt til.

Interviewene med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter tilknyttet kontrolenhederne vidner således om, at det bliver svært at lave direkte sammenligninger mellem kontrolsagerne og afprøvesagerne. Det viser sig også, at der indgår forstærkede sager fra kontrolenhederne, hvilket slører billedet yderligere. I disse sager anvendes nemlig en del af de samme metoder som der bruges i afprøveenhederne.

Overordnede betragtninger omkring inddragelse af børn/unge og forældre

Under interviewene viser der sig en forskel mellem de interviewede sagsbehandlers og familieplejekonsulenters holdninger til, om det er hensigtsmæssigt, at familieplejekonsulenterne møder hhv. barnet/den unge og forældrene inden matchning med plejefamilie. Sagsbehandlerne ser det som en klar fordel i forhold til matchningsprocessen, at familieplejekonsulenter møder især barnet/den unge.

Familieplejekonsulenterne giver udtryk for mere blandede holdninger til, hvorvidt det er en fordel at mødes med hhv. barn/ung og forældrene inden en anbringelse i familiepleje. De påpeger især to forhold.

Det ene forhold, går på, at det i kraft af 'Barnets reform' fra 2006, er bestemt, at det er sagsbehandler der har børnesamtalen, og at det er sagsbehandler der på baggrund af denne formidler barnets sag til familieplejekonsulenterne. Det andet forhold er, at barnet/den unge i anbringelsessager mødes af mange myndighedspersoner, og at det skal give mening for barnet/den unge at møde endnu en myndighedsperson, og at skulle forholde sig til personen. I Københavns Kommune er der en strukturel opdeling af plejefamiliekonsulenter, så kun en mindre del både står for matchning og rådgivning. Derfor vil familieplejekonsulentens møde med barnet/den unge inden anbringelse ikke nødvendigvis være udtryk for øget kontinuitet i anbringelsen, hvis det er en anden familieplejekonsulent, der står for opfølgning og rådgivning af plejefamilien i forhold til anbringelsen.

Der er derfor, ifølge familieplejekonsulenterne, et skisma mellem at kunne lave et match ud fra kendskab og det at skabe kontinuitet også for barnet/den unge, så det ikke unødigt skal forholde sig til flere myndighedspersoner en højst nødvendigt. Derudover fremhæver både sagsbehandlere og plejefamiliekonsulenter, at det også er et ressourcspørgsmål, da det kræver flere ressourcer, hvis der skal være

øget samarbejde mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent omkring inddragelse af både barn og forældre i matchningsprocessen.

5. Interview med styregruppen

Overordnet vurdering

I tråd med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter fra afprøveenhederne, vurderer styregruppen overordnet set, at det går godt med projektet og dets fremdrift. De oplever, at medarbejderne er meget positive og optagede af projektet og indstillede på at gøre noget nyt og anderledes i sagerne. De fortæller samstemmende, at de får mange positive tilkendegivelser om projektet og udbyttet heraf fra deres medarbejderne. De oplever også, at samarbejdet mellem sagsbehandler og familieplejekonsulenter er blevet forbedret som følge af projektet.

Der gives dog udtryk for bekymring hvad angår antallet af optagne sager – særligt kontrolsagerne. Som følge af de manglende kontrolsager, har man udvidet antal kontrolenheder fra 2 til 4 og håber på at det vil hjælpe på antallet.

Ressourceforbrug

Der gives også udtryk for en mere fremadrettet bekymring angående, hvor realistisk det er at implementere tilgangen og metoderne uden ekstra ressourcer. Særligt lederen af Center for Familiepleje oplever, at medarbejderne efterspørger flere ressourcer til arbejdet. I den forbindelse påpeges det, at det kunne være interessant at lave en cost benefit beregning på, hvad et sammenbrud i en plejefamilieanbringelse egentlig koster.

På linje med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter er styregruppen nemlig også af den overbevisning, at den intensiverede indsats kan betale sig på sigt. De kan godt genkende billedet af uklarhed om de ekstra tilførte ressourcer og mener heller ikke, at der er blevet meldt noget entydigt ud.

Tvangssager

Det overrasker dem egentlig ikke, at så mange af afprøvesagerne er tvangssager. Således påpeger en af lederne, at det er et vilkår at mange af nyanbringelsessager er tvangssager. En anden leder understreger, at selvom der er tale om tvangssager, så fratager det ikke dem forpligtelsen til at forsøge at samarbejde og inddrage børn/unge og forældre. I den forbindelse drøftede de om forventningsafstemningsmøderne i tvangssager med fordel kan afholdes senere i processen - efter at sagerne har været i Børne- og Ungeudvalget. Der blev stillet forslag om, at lave en særlig proces omkring tvangssager og tilpasse metodeguiden i relation hertil.

Øget formidling

I forhold til at sikre yderligere viden om projektet og en større udbredelse af erfaringerne foreslår de, at opprioritere kommunikationsindsatsen i projektet. Det påpeges, at der er et kontinuerligt behov for information og inspiration og det foreslås eksempelvis at udsende nyhedsbreve med bl.a. solstrålehistorier og eksempelvis kvartalets case. Det understreges at det fungerer rigtig godt med konkrete eksempler med *"kød og blod – det giver ild til hele organisationen"*. Man kunne løbende sætte spot på enkelte elementer eller metoder i projektet fx ung-til-ung metoder.

På den måde kan man få spredt erfaringerne og bidrage til at enkelt elementer fra projektet også kan bruges i andre sager. Vigtigheden af at formidlingen også gives til kontrolenhederne understreges.

Sammenligning mellem afprøvesager og kontrolsager

Under interviewet blev udfordringerne forbundet med at sammenligne kontrolsager og afprøvesager desuden drøftet. Evaluator foreslår, at man fremadrettet udvælger (eventuelle) samtykkesager i afprøvenhederne og arbejder særligt systematisk med afsæt i metodeguiden. Disse eksemplariske cases sammenlignes med samtykkesager fra kontrolenhederne i slutevalueringen. Det blev aftalt at drøfte denne metode med Egmont fonden. Herudover kan tvangssager fra afprøvenhederne sammenholdes med tvangssager fra kontrolenheder, når der tages de rette forbehold for sagernes eventuelle forskelligheder.

Holdningsforskelle

Også nogle af de mere skeptiske holdninger blandt familieplejekonsulenter, i forhold til at stille flere plejefamilier i forslag, blev drøftet. Nødvendigheden af at udarbejde en pjece til plejefamilierne med de faglige bevæggrunde for hvorfor vi arbejder på denne måde blev understreget. Det blev desuden pointeret, at den forbedrede matchningsproces også er i plejefamiliernes interesser, da ingen er interesseret i et konfliktfyldt samarbejde eller i værste fald sammenbrud i anbringelser.

Det blev desuden slået fast, at plejefamilierne er godkendt som plejefamilier og ikke som sådan bliver valgt fra. Styregruppen mener ikke, det burde være noget problem, at de i en enkelt sag afvises, for *"der er jo masser af børn/unge på venteliste"*, så de kan godt få et barn/en ung – det skal bare være den rette.

I den forbindelse bliver der dog ytret en bekymring i forhold til, hvorvidt, der er plejefamilier nok.

Organisering af projektet

Det fungerer, ifølge styregruppen, fint at afprøvenhederne og Center for Familiepleje er repræsenteret ledelsesmæssigt i styregruppen, men det betones, at projektlederen skal huske løbende at informere kontrolenhederne. Generelt gives der udtryk for, at projektlederen spiller en afgørende rolle i projektet og det bliver tilkendegivet, at det er af stor

værdi, at hun er i løbende kontakt med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter og holder løbende møder med kontaktpersonerne på afprøveenhederne. Også ledelsernes opbakning til projektet blev værdsat under interviewet.

6. Foreløbige konklusioner og opmærksomhedspunkter

Nedenfor opsummeres midtvejsevalueringens foreløbige konklusioner og opmærksomhedspunkter:

- Knap halvdelen af projektets i alt 25 afprøve sager indgår i midtvejsevalueringen. Ud af 11 sager er 7 registreret som tvangssager, mens status ikke fremgår af de sidste 4 registreringskemaer. Kontrolsagerne halter mere bagefter, men antal kontrolenheder er fordoblet siden start. Cubion har modtaget registreringskemaer fra 5 kontrolsager – heraf er 4 tvangssager.
- Der er positive tilbagemeldinger fra både sagsbehandlere, familieplejekonsulenter og ledere fra afprøveenhederne om anvendelsen af de nye metoder. De oplever, at de er med til at kvalificere arbejdet med familieplejeanbringelser.
- Særligt det tætte samarbejde mellem sagsbehandlere og familieplejekonsulenter fremhæves som værdifuldt. Det skaber fælles mål og "vi-sager" og medvirker til at nedbryde myter og faglige grøfter.
- Der er også meget positive tilbagemeldinger vedrørende det forhold, at familieplejekonsulenterne møder barnet/ den unge i afprøvesagerne. De oplever, at det giver et meget bedre og mere nuanceret grundlag for matchningen.
- Inddragelsen af barnet/den unge og særligt forældrene kan være udfordret i tvangssager. Det bør overvejes, om involveringen, eksempelvis i forbindelse med forventningsafstemningsmøderne, i tvangssager med fordel kan afholdes efter at sagerne har været i Børne- og Ungeudvalget. Det kan være hensigtsmæssigt at lave en særlig proces omkring tvangssager og tilpasse metodeguiden i relation hertil.
- Der efterspørges yderligere målgruppe målrettet materiale om familiepleje anbringelser. Der efterspørges konkret aldersopdelte udgaver af pjecen "*Når man bor i en anden familie*" til hhv. små børn fra 0-6 år og skolebørn fra 6-12 år. I den forbindelse efterspørges også en lignende pjece målrettet forældrene – igen aldersopdelt så der udarbejdes en udgave målrettet forældre til

små børn, en målrettet forældre til skolebørn og en målrettet forældre til unge.

- Kun i en enkelt af sagerne er metoden med at møde andre anbragte børn/unge anvendt. Der gives udtryk for, at det kan være praktisk svært at arrangere og der efterspørges derfor en liste over rollemodeller af anbragte børn/og unge, som kan snakke med andre børn og unge, der står overfor en familieplejeanbringelse.
- Det er kun lykket i en enkelt sag at stille flere plejefamilier i forslag. Der efterspørges et større katalog af plejefamilier og flere familieplejekonsulenter giver også udtryk for, at det kan være etisk problematisk for plejefamilierne. Det vidner om, at der er behov for øget ledelsesmæssigt fokus på disse holdninger, samt en klar kommunikation til plejefamilierne om kommunens tilgang til matchningsprocessen.
- Der efterspørges desuden yderligere fokus på rekruttering af plejefamilier og afdækning af mulige nye rekrutteringskanaler.
- Styregruppen efterspørger mere kontinuerlig information om projektet fx nyhedsbreve eller månedlige inspiratoriske casehistorier.
- Det kræver ekstra ressourcer at arbejde med de nye metoder, men både sagsbehandlere, familieplejekonsulenter og styregruppen vurderer, at det på sigt kan betale sig at forebygge. De forventer således færre konflikter, klager og sammenbrud som følge af den intensiverede indsats. Det bliver spændende i den afsluttende evaluering at kunne se, om den ændrede praksis har betydning for antal sammenbrud og eventuelt antal klager.
- Der efterspørges en øget tydelighed i forhold til fordelingen og anvendelsen af de ekstra ressourcer i forbindelse med projektet.
- Midtvejsevalueringen tegner et billede af, at det bliver vanskeligt i slutevalueringen at sammenligne kontrolsager og afprøvesager. Det viser sig, at der i nogle af kontrolsagerne - særligt i samtykkesager - også er meget fokus på inddragelse af børn/unge og deres forældre. Det forhold der har største betydning for graden af inddragelse ser ud til at være, om der er tale om en tvangssag eller en samtykkesag. Evaluator foreslår derfor med accept fra styregruppen, at der udover de mulige generelle sammenligninger suppleres med sammenligninger af eksemplariske cases. Konkret foreslås det, at eventuelle fremtidige samtykkesager udvælges, og at der arbejdes særligt systematisk med udgangspunkt i metodeguiden i disse sager, og at projektleder løbende følger sagerne. Disse sager sammenholdes med lignende samtykkesager fra kontrolenhederne. Herudover sammenlignes tvangssager fra afprøvenheder med tvangssager fra kontrolenheder og samtykkesager med samtykkesager – med de nødvendige forbehold relateret til sagernes forskelligheder.

- Projektlederens tætte dialog med sagsbehandlere og familieplejekonsulenter og løbende opfølgning har stor betydning for projektet.
- Det fungerer godt, at ledelserne for afprøveenhederne er repræsenterede i styregruppen. Der skal være øget fokus på informering af kontrolenhederne.

Konsulenthuset CUBION A/S

Aarhus
Fredensgade 36, 8000 Aarhus C
København
Vester Voldgade 8, 2 th.
1552 København V
Administration
Storegade 12, 1 th. – 8850 Bjerringbro

T: (+45) 8618 1320

F: (+45) 8613 1070

CVR. Nr. 2770 5707

www.cubion.dk

cubion@cubion.dk

29. september 2016

Chefkonsulent og partner

Konsulenthuset Cubion